

Fotó: Bv. fotó

BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS
Az igazság védelmében

MISKOLC A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS SZERVEZET HONLAPJA

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁS KOMMUNIKÁCIÓJÁNAK ÚJ IRÁNYAI

*New directions in the communication strategies
of the Hungarian Prison Service*

A modern média életünk szerves része, segítségével alakítjuk ki álláspontunkat a minket körülvevő világról, így tehát jelentős befolyást gyakorol arra, hogy mikor, miről és éppen mit gondoljunk. Egy szervezetről kialakult társadalmi kép nagyban függ attól, hogy a média milyen módon tájékoztat (vagy tájékoztat-e egyáltalán) annak működéséről, sikereiről, kudarcairól, illetve attól, hogy a szervezet maga hogyan kommunikál mindezekről. Egy jól átgondolt stratégia mentén megvalósuló kommunikációs tevékenység sokat tehet azért, hogy a média ábrázolása hiteles legyen. Ezt felismerve a büntetés-végrehajtás kommunikációja a közelmúltban új irányokat vett, egyre hangsúlyosabb szerepet kap a proaktivitás és az új kommunikációs technológiák használata. A tanulmány ennek a munkának a bemutatására vállalkozik.

Kulcsszavak: médiatudatosság, kommunikáció, hírérték, börtönábrázolás, proaktivitás

Modern media is an integral part of our life and we form our opinions about the world surrounding us with the help of it, media has a considerable influence on the contents, focus, and timing of our thoughts. Public opinion about an organization largely depends on how the media informs the public (and on whether it informs it at all) about its functioning, successes, and failures as well as on how the organization itself communicates about these. Communicational activities guided by a well thought-through strategy can do a lot for validity of media representation. Recognizing this, the communicational approach of the Hungarian Prison Service has recently taken new directions, including via placing more weight on proactivity and use of new communicational technologies. The current monograph is aimed at illustrating this work.

Keywords: media awareness, communication, newsworthiness, prison-portrayal, proactivity

Bevezetés

Johannes Gutenberg, német ötvösmester a nyomdagép megalkotásával új fejezetet nyitott az emberi civilizációban, megteremtve a tömegkommunikáció alapjait. A mozgatható és cserélhető betűs könyvnyomtatással az 1450-es évek közepén kezdetét vette a tömegkommunikáció és a tömegművelődés ma is tartó fejlődése, a tájékoztatás és a tudás átadásának demokratizálódása. A nyomtatott könyvek leváltották a kódexeket, így az információ a forrásától már a tömegekhez is eljuthatott. A nyomtatás eszközként szolgált a politikai, a vallási és a tudományos változásokhoz, a fejlődésnek köszönhetően hamarosan kialakultak az újságok, évszázadok múltán pedig eljutottunk az elektronikus médiumok világához: megjelent a rádió, a televízió és végül a világháló. Az írás, a nyomtatás, a tömegkommunikáció és az elektronikus hírközlés forradalmát követően pedig ma már az információ forradalmát éljük.

A média modern társadalomban betöltött szerepe megkérdőjelezhetetlen, mára a legfontosabb információforrássá vált. Kiterjedt hatása van az egyénre, a társadalomra és az ember által létrehozott szervezetekre egyaránt. A modern médiarendszerek természetének ismerete nélkül ma már nem működhet hatékony szervezeti kommunikáció sem. Ismerni kell az eszközt, a közeget és azoknak a tömegkommunikációs csatornáknak a sajátosságait, amelyek révén valós képet szeretnénk festeni szervezetünkről. Információhoz kell jutni, elemezni és értékelni kell azt a médiakörnyezetet, ami körülvesz minket.

A kommunikáció – akár csak a bűn és büntetése – egyidős az emberi társadalmak kialakulásával. Az emberiség fejlődése során az információ és annak átadása mindig meghatározó tényező volt, de napjainkban minden eddiginél fontosabbá, külön iparággá vált. Az információkat ismerni, előállítani és terjeszteni bizonyos szempontból hatalom. Ezt a „hatalmat” képviseli a sajtó: a befogadók és az események közé ékelődve megmutatja azt, amit mi nem látnánk, nem hallanánk. Elhozza számunkra a híreket. Ismereteink jelentős részét már nem közvetlen észlelés útján szerezzük, hanem többségükre a tömegművelődés közvetítésén keresztül teszünk szert. Így a média, ha közvetve is, de jelentősen befolyásolja azt, hogy mikor, miről alkotunk véleményt. Amiről nem írnak az újságok, amiről nem számol be a rádió, amit nem mutatnak be a televízióban, vagy amit nem találhatunk meg az interneten, az gyakorlatilag ma már nem is létezik.

A tömegkommunikáció és annak hatása természetesen tudományos szempontból is felébresztette a pszichológusok, a szociológusok és a média iránt érdeklődő kutatók figyelmét, így a nyomtatott sajtó, a rádió, a televízió és a világháló hatásairól sok elmélet, valamint jelentős mennyiségű különböző magyarázat született már. Nyilvánvalóan a médiatudomány is kiemelt helyen kezeli a területet, számtalan hatásvizsgálat

foglalkozott már a média befogadókra gyakorolt hatásával.¹ Egyes médiahatás-elméletek szerint a sajtó nem megmondja, hogy mit gondoljunk, csupán a közbeszéd kijelölésével meghatározza, hogy miről gondolkodjunk. A médiapesszimista tézisek és követőik szerinti kép ennél sokkal borúsabb. Véleményük szerint a bulvármédia végletekig leegyszerűsítő üzenetei a felületes gondolkodást részesítik előnyben. A médiaoptimisták ellenben azt vallják, hogy a médiumok tudásátadó, értékközvetítő szerepe az erősebb.² A különbségek ellenére az egyes elképzelések és elméletek képviselői abban egyetértenek, hogy a sajtó az információk közötti pusztá válogatással, még ha nem is szándékosan, de befolyásol. A széles körben elterjedt hatásvizsgálatok az 1970-es évekre azt is megállapították, hogy a médiumok által továbbított üzenetek nem csak egyféle reakciót váltanak ki a befogadókban. A többféle hatás tehát többféle értelmezést és olvasatot jelent egyszerre. Egyértelmű például, hogy a modern tömegmédiumok révén kitágult a világ, a kanadai médiateoretikus, Marshal McLuhan globális falujának³ polgáraitól közelebb kerültünk egymáshoz: akár pillanatok alatt megismerhetjük a tőlünk több ezer kilométer távolságban történt eseményeket, közben tanulunk és fejlesztjük szókincsünket és mentális képességeinket is. Ezzel szemben tény az is, hogy a média gyakran eltorzítja a valóságot. Egyrészt szerkesztői válogatnak, „kapuőrként” meghatározzák azt, hogy milyen információt engednek tovább a befogadóig, másrészt az általuk szűrt információk reprezentációjában sem az objektív valóságot látjuk viszont, annak csupán egyik lehetséges olvasatát kínálják fel. Ezt nem lehet az újságírók szemére vetni, ugyanis a műsoridő véges és az újság oldalszáma is adott. Nem lehet ugyanis mindent kinyomtatni, felolvasni vagy bemutatni, ettől függetlenül a különböző információk reprezentációjával kapcsolatban törekedni kell az objektivitásra, a tények tárgyilagos bemutatására. Az újságírói tájékoztatás ugyanis szükségszerűen egy olyan értelmezési keretet alkot, amely az események egyes elemeit hangsúlyozza, másokat azonban kevésbé részletez. Ez a fajta szerkesztői szabadság a tények elferdítésére, az ellenérdekelt fél véleményének kihagyására, bizonyos tények elhallgatására, egyszerűen a történések manipulációjára ad lehetőséget. Teljes objektivitás nem létezik, hiszen már az is mind a személyen kívül álló körülmények, mind pedig személyes döntés eredménye, hogy az újságíró mit hall és rögzít le vagy hogy hol, mikor, és mit vesz fel a kamera (nem is

- 1 Egy emlékezetes eset 80 évvel ezelőtt élesen világított rá a médiumok által okozott hatások jelentőségére, a tájékoztatás felelősségére. Az egyesült államokbeli CBS rádióadó 1938. október 30-án számolt be arról, hogy egy Marsról érkezett űrhajó landolt New Jersey állam egyik farmján, és óriási pusztításba kezdett. A bejelentés valójában a tehetséges fiatal színész, műsorvezető és filmrendező, Orson Welles halloweeni műsorának része volt, amelyben a híradás és az előadás műfaját keverte egymással. A hallgatóság egy része komolyan vette a hallottakat és fejvesztve hagyta el otthonát, jelentős károkat és számtalan balesetet előidézve.
- 2 Bajomi-Lázár P. (2016)
- 3 A globális falu fogalmát Marshall McLuhan kanadai médiateoretikus alkotta meg az 1960-as évek elején, és arra utal, hogy az elektronikus kommunikációs technológiák fejlődésével a világ annyira „kicsivé” és összekötötté vált, mint egy falu, amelynek lakosai minden eseményről szinte azonnal értesülnek. A globális falu fogalmával McLuhan megjósolta a World Wide Web létrejöttét. McLuhan M., Fiore Q. (2012) p. 63.

beszélve a hirdetői, tulajdonosi érdekkörök miatt megszülető, vagy éppen meg nem születő anyagokról), de a tárgyilagos tájékoztatásra és semlegességre való törekvés olyan médiaetikai alapérték, amelyet minden szerkesztőségnek és azok minden munkatársának szem előtt kell tartani. A Magyar Újságírók Országos Szövetségének etikai irányelvei is kiemelik a valósághű tájékoztatás fontosságát, amikor azt hangsúlyozzák, hogy az „*újságíró és szerkesztő írásban, online alkotásban, műsorban szándékosan vagy gondatlanságból valótlanosságot nem állíthat, köteles a tényeket és adatokat az adott helyzetben elvárható gondossággal ellenőrizni.*”⁴

A tömegmédiá tehát jelentős befolyással bír, hiszen vonzza és irányítja a nyilvánosság figyelmét, gyorsan és széles körben tájékoztat, lehetőséget ad az eltérő nézőpontok bemutatására, státusszal és legitimitációval lát el, véleményeket fogalmaz meg és terjeszt, társadalmi normákat, értékeket és magatartásformákat tükröz, de a törvényhozó, a végrehajtó és a bírói hatalom melletti negyedik hatalmi ágként is emlegetik. Vitán felül áll tehát az, hogy az újságírók fontos közfeladatot látnak el akkor, amikor közérdekű ügyekről tudósítanak, állást foglalnak, kritikát gyakorolnak vagy más módon hatnak az emberek véleményformálására. Ebből a közfeladatból a különleges jogok mellett azonban köteleességek és nagyfokú felelősség is következik. Az újságírók felelősségének kérdésköre kifejezetten élesen vetődik fel a modern terrortámadások, vagy az emberleleteket is követelő katasztrófák élő közvetítése kapcsán. Míg előbbi esetben az azonnali tájékoztatásra való törekvés a terroristákat is támogathatja, addig az utóbbiaknál például kegyeletsértő pillanatokat is rögzíthetnek a kamerák.

A médiának tehát mindenképpen felelőssége van abban, hogyan számol be az eseményekről, hiszen több szinten is befolyásolhatja azok alakulását. Nem beszélve arról, hogy az egyre fokozódó hírverseny jelenleg arra kényszeríti az újságírókat, hogy minél előbb nyilvánosságra hozzák a tudomásukra jutott információikat, olykor anélkül, hogy kellő alaposággal ellenőriznék azok hitelességét. Ez a gyakorlat, amelyet a nemzetközi szakirodalomban a „*churnalism*”⁵ jelzővel illetnek, értelemszerűen magában hordozza az álhírek megjelenésének veszélyét is. A „*fake news*” jelenség kérdése és a hamis hírek elleni küzdelem – ami a börtönökkel kapcsolatban szintén kifejezetten releváns – talán sosem volt még annyira aktuális, mint a koronavírus-világjárvány idején. Elég csak a vírustagadó, vagy a különböző áltudományos cikkekre, esetleg az 5G hálózattal kapcsolatos összeesküvéseleméletekre gondolni. Az álhírprobléma ráadásul sokkal nagyobb annál, mint amilyenre eddig gondoltak a szakemberek: a legújabb kutatások szerint a hamis hírek – a közösségi média által biztosított hozzáférési

4 Magyar Újságírók Országos Szövetsége – Újságírói etikai kódex (2011)

5 A churnalism a forráskutatást nélkülöző, ezáltal az információk valóságtartalmának ellenőrzését elhagyó, és gyakran csak átvételen alapuló hírszerkesztési gyakorlatot jelenti. Széles körben elterjedt magyar megfelelője még nincs a kifejezésnek, de egyes szakemberek „*csurnalizmusként*” hivatkoznak rá.

és terjesztési szabadság révén – sokkal messzebbre jutnak, gyorsabban, mélyebben és szélesebb körben terjednek, mint a hiteles információk. Ez utóbbiaknak az álhírekhez képest pedig hatszor annyi időbe telik elérniük a közönséget. Mi több, a lelepleződött koholmányok még a valódi hírekbe vetett bizalmat is megingathatják. A hamis hírek figyelemmel kísérése, gyors és pontos cáfolata már csak ezek miatt is kivételesen fontos feladatnak látszik.⁶

A közvélemény börtönökről alkotott képe

A börtön létezésétől fogva félelmekkel és titkokkal övezett, zárt világ. A társadalom évszázadokig nem érdeklődött afelől, hogy mi történik a szabályt szegőkkel, miután bekerültek a büntetés-végrehajtás rendszerébe, ahogyan a rácsok mögötti szolgáltatukat teljesítőkkel sem foglalkozott különösebben. Hosszú ideig tartotta magát emiatt az az álláspont, miszerint a börtönbe vetettek a társadalomból is kitiszítottak, így életük (és haláluk) is érdektelenné vált. A közvélemény és a média csak az ötvenes évektől kezdődően fedezte fel magának a börtönt. A börtöntudósítások ekkor a hiányosságokra és a rácsok mögött tapasztalható méltatlan körülményekre hívták fel a figyelmet és ez a nézőpont mind a mai napig meghatározza a börtönökkel kapcsolatos érzelmi és erkölcsi vélekedést.⁷

A média és a börtönök viszonyrendszerében Magyarországon végül a rendszerváltást követő nyitás hozott változást, amely az állam- és közigazgatási szervek mellett a rendvédelmi területre, így a büntetés-végrehajtásra is komoly hatással volt: a szemléletváltásnak köszönhetően előtérbe került a kommunikációs tevékenység, innentől kezdve egyre hangsúlyosabb szerepet kapott a nyilvánosság és a média tájékoztatása. A politikai változások az újságírásra is hatással voltak, a véleménynyilvánítás szabadsága és a médiarendszer liberalizációja folyamánként jelentős átalakulás ment végbe a magyar médiapiacra. Felpeszduilt a sajtó, megindult a hírverseny, megjelentek és egyre nagyobb teret hódítottak maguknak a különböző pletyka- és bulvárlapok, a hírre és szenzációóra éhes sajtó és az egyre nyitottabbá váló börtönrendszer találkozásakor pedig ismét reflektorfénybe került a börtönfalak mögötti világ. Az emberek kíváncsiak lettek arra, hogy mi van a bástyafalak mögött, meg akarták ismerni a rácsok és szögesdrótok által elzárt világot. Érdeklődésük azonban a kiemelt bűncselekményt elkövetők, a rácsok mögé került celebek és a sztárbűnözők mindennapjaira korlátozódott. Ráadásul nem javította a helyzetet az sem, hogy a börtönrendszer természetes zártsága, a goffmani értelemben vett totális intézmény jellege⁸ miatt a társadalom nagy részének nem volt – és a mai napig sincs – közvetlen tapasztalata a börtönrel. Az átlagembernek a börtönőrök

6 Soroush V., Deb R., Sinan A. (2018)

7 Lőrincz J., Nagy F. (1997) p. 253.

8 A totális intézmény fogalmát a kanadai szociológus Erving Goffman az 1961-ben kiadott *Asylums*, vagyis *Elmeintézetek* című könyvében alkotta meg.

tevékenységére is alacsony a rálátása. A rendőrökkel ellentétben ugyanis viszonylag ritkán látni fejeződik az utcán, hiszen ők hivatásukat a bástyafalak mögött végzik, ahová az egyszerű civileknek legfeljebb évente egyszer, egy nyílt nap keretében van betekintésük – akkor is felszínesen. Következésképp az emberek döntő többsége nem érintkezhetett a fogvatartottakkal és fogva tartóikkal, ezért nem látták, nem láthatták azt a komoly szakmai munkát, amit a büntetés-végrehajtási szervezet végez. Saját tapasztalat hiányában, jobb híján a média és a szórakoztatóipar által kreált, fiktív börtönábrázolásra kellett hagyatkoznia az utca emberének. Viszont az, amit sokan a börtön valóságának hittek, csupán a médiumok által kreált, leegyszerűsített sztereotípiák, egy hiányos, torz, hamis börtönreprezentáció volt. A tájékoztatásból így félretájékozott lett.

A média és a börtön kapcsolata

A digitális médiumok megjelenése, majd gyors elterjedése mind a technológia, mind pedig a tartalomgyártás gyökeres változását hozta. A tabloid⁹ és az infotainment¹⁰ stílus átalakította a hír- és műsorszerkesztési gyakorlatokat, illetve a közösségi média-felületek berobbanása is óriási változást hozott a hírek előállításával és befogadásával kapcsolatban egyaránt, ami új kihívások elé állította a kommunikáció résztvevőit. Az elmúlt évtizedben a média minden szegmensében felerősödött a szórakoztató jelleg, és az egyre intenzívebb hírverseny felgyorsította a bulvárosodás folyamatát. Bajomi-Lázár Péter médiakutató szerint ma már „a közönségért vívott küzdelemben csak az marad talpon, aki képes magához ragadni és megőrizni az emberek figyelmét, erre pedig a b-betűs tematika – a balesetekről, bűnügyekről, botrányokról szóló tudósítás – a legalkalmasabb.”¹¹ A hír nemcsak a tájékoztatás alapegysége, hanem a tömegmédia legkelendőbb árucikke is egyben.

A bűnözés tehát a híradások egyik napi témájává vált. A média eláraszt minket erőszakkal, és olyan hírekkel, amelyek célja a megdöbbenés. Ezek a hírek a mindennapi életünk menetére kevésbé vannak befolyással, mégis vezető helyre kerülnek a különböző híradásokban, újságokban és magazinokban, mivel valamilyen váratlan, érdekes, különleges, esetleg fenyegető, megbotránkoztató, vagy éppen veszélyes cselekvésről, történésről szólnak – s így az érzelmeinkre hatnak. A börtönökkel kapcsolatos rendkívüli események mindezeket a kritériumokat kielégítik, következésképpen magas

9 A tabloid – amely eredetileg egy új, a megszokottól eltérő, kisebb újságformátumot jelentett – a legszélesebb közönséghez szóló, az érzelmi szükségleteket populáris formában kielégítő sajtótermék. A magyar szakirodalomban erre a stílusra a pejoratív jelentéssel bíró bulvár kifejezés terjedt el.

10 Az infotainment az angol information és entertainment, vagyis információ és szórakoztatás szavakból létrejött szóösszetétel, amely a gyakorlatban az információ szórakoztató formában történő átadását jelenti. A televíziós showműsorok sajátos jellegzetessége, de ma már a tisztán információs műsorokba is beszivárgott, hogy a szórakoztató elemek révén növeljék a nézőszámot. A magyarországi kereskedelmi televíziózás első infotainmentje az RTL Klub „Fókusz” című műsora.

11 Bajomi-Lázár P. (2009)

hírértékkel bírnak. Egy fogvatartott öngyilkossága vagy szökése, az elítéltek egymás sérelmére elkövetett erőszakos cselekményei, esetleg a különböző tiltott tárgyakkal kapcsolatos visszaélések mind nagy hírértéket jelentő információk, amelyekről első helyen tudósítanak a nézettség és az olvasottság maximalizálására, vagyis a profit növelésére törekvő bulvár és kereskedelmi médiumok egyaránt. „*If it bleeds, it leads.*”, „*Ha vérzik, vezet.*”, vagyis, ha elég véres a sztori, akkor vezető hír lehet belőle.

Az olvasottság-, a nézettség- és a kattintásnövelés következtében a börtönökkel kapcsolatos tudósítások során a legdrámaibb szerkesztési elvek dominálnak, így azok sokszor egyoldalúak. A hatáskeltéssel és az érzelmi befolyásolással a kíváncsiság felkeltése a cél, ezt a stílus és nyelvhasználat, valamint a formavilág is tükrözi általában. A tudósítások egy jelentős részére ez a jellemző. Ezzel párhuzamosan jelentős hátránnyal indul a szervezet, ha sikereiről, eredményeiről kívánja tájékoztatni az újságírókon keresztül a közvéleményt, mivel a fogvatartotti foglalkoztatás növelése, a különböző reintegrációs programok sora, vagy az elítéltek jóvátételi törekvései kevésbé bírnak hírértékkel, mint az esetleges negatív hírek. Arról pedig egyáltalán nem számolnak be az újságok, tévék vagy rádiók, hogy a börtönökben csend, rend, fegyelem és nyugalom van. Ez ugyanis a közvélemény jogos elvárása. Ami pedig a megszokottak és az elvártak szerint történik, az ritkán meglepő, elvéve rendkívüli, újságírói szempontból hírérték nélküli (legalábbis ezt gondolják a hírszerkesztők), holott a börtön egy veszélyes üzem, amelynek problémamentes üzemeltetése is kitartó és komoly szakmai munka eredménye. A büntetés-végrehajtással kapcsolatban a jó hír, tehát nem hír, vagy legalábbis sokkal nehezebben válik azzá.

A hírgyártás egyik legfontosabb szakmai mozzanata a szelekció, vagyis a különböző információk közötti válogatás. Ezt a kiválogatott hírek fontosságának, értékének a meghatározása követi. A szerkesztők, akik kiemelt figyelemmel kezelik a börtönökkel kapcsolatos negatív eseményeket, a hírszerkesztés során eldöntik, hogy fontossága, vagyis értéke alapján továbbítsanak-e egy hírt, vagy sem. A hírré válás döntő kritériumait, vagyis azokat az általánosan elfogadott szempontokat, amelyek meghatározzák egy adott esemény „hírre érdemességét”, Denis McQuail az alábbi jellemzőkben látja: a cselekvés, vagy történés aktualitása, frissessége; a hírben szereplők ismertsége, befolyása, pozíciója; a földrajzi, társadalmi-kulturális közelség; az esemény, történés, cselekvés egyedisége, váratlansága, meglepő vagy megdöbbentő volta; a tematikai keretbe illeszthetősége; az információ érdekessége, szórakoztató jellege; az információ konfliktusos, fenyegető, veszélyeztető jellege; az esemény, cselekvés deviáns, normasértő volta.¹² Egy esemény nyilvánvalóan egyszerre több hírértéket növelő jellemzővel is rendelkezhet, és természetesen minél több szempontnak felel meg a fenti kritériumok közül, annál valószínűbb, hogy kiemelt hír válik belőle.

¹² McQuail, D. (2003) p. 426.

A sajtó érdeklődését kiváltó „sztárbűnözők” ügyei alapvetően magukban hordozzák a normasértést, a váratlanságot és a devianciát, a kiemelt bűncselekmények pedig közfelháborodást váltanak ki. A letartóztatott vagy már szabadságvesztésre ítélt hírességek a bulvársajtó állandó témái. A börtönben töltött mindennapjaik legapróbb részletei is érdeklik a médiumokat, például hogy látogatják-e őket, dolgoznak-e, részt vesznek-e valamilyen szakkörön. A büntetés-végrehajtás azonban csak addig a pontig elégítheti ki a bulvársajtó kíváncsiságát, amíg az nem kerül összetűzésbe a fogvatartottak jogaival, a szervezet saját törekvéseivel, dolgozóinak, valamint a sértettek és hozzátartozóik érdekeivel és a hatályos jogszabályokkal. A büntetés-végrehajtási szervezet tájékoztatásának minden esetben objektívnek, tényszerűnek kell lennie, mellőznie kell az érzelmi megnyilvánulásokat, a személyes hangvételt, ugyanakkor köteles távol maradni a bűncselekményektől, kerülnie kell a politikai hovatartozásra történő utalásokat, továbbá egyetlen fogvatartott népszerűsítéséhez sem járulhat hozzá, hiszen figyelembe kell vennie a sértettek és hozzátartozók érzelmeit. Az utóbbi kérdés különösen fontosá válik abban az esetben, amikor interjú készül egy fogvatartottal. Az ilyen esetekben a törvény külön kiemeli azokat a helyzeteket, amikor a nyilatkozat korlátozható. Fő szabály szerint a fogvatartott véleményét kizárólag olyan formában nyilváníthatja ki, amely nem zavarja a büntetés-végrehajtási intézet rendjét és biztonságát, azonban az interjú egyéb esetekben is korlátozható, amennyiben azt a nemzetbiztonság védelme, a minősített adat közlésének és a bűnöző életmód népszerűsítésének megakadályozása, a bűncselekmény közvetlen veszélyének fennállása, valamint az elítélt, vagy hozzátartozója számára a bűncselekménnyel kapcsolatos vélemény nyilvánosságra hozatalából eredő vagyoni előny elérésének megakadályozása indokolja.¹³

A közvélemény szerint a büntetés-végrehajtás akkor dolgozik sikeresen, ha nem történik semmi rendkívüli. Ha csend van a börtönök körül. A szervezettel szemben támasztott társadalmi és kormányzati elvárás egyaránt az, hogy a börtönök működése biztonságos, és jogszerű legyen, a közrendet, a köznyugalmat megzavaró esemény ne történjen, de meg kell felelni a szakszerű, folyamatos és biztonságos befogadási, elhelyezési, ellátási kötelezettségeknek is. Mindez nem azt jelenti, hogy „békeidőszakban” ne lenne számtalan társadalmilag hasznos és értékes eredmény a bástyafalak mögött. A sikerek és eredmények, a számtalan értékes és érdekes program, projekt is érdemes a nyilvánosság figyelmére. A társadalom érdekében végzett munka sikeressége, a visszailleszkedés eredményessége ugyanis többek között azon áll vagy bukik, hogy az emberek mennyire befogadóak. Ha az átlagember nem ismeri a fogvatartottak és a büntetés-végrehajtás erőfeszítéseit, akkor nem tudatosul benne az, hogy a büntetésüket töltők foglalkoztatása, lelki és fizikai egészségének megőrzése ösztársadalmi érdek, következképpen a szabadulónak sokkal nehezebb dolga lesz visszailleszkedni a társadalomba. Ráadásul

13 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról 120. §

a valós képhez az is hozzátartozik, hogy rendkívüli események a magyar börtönökben csak elvétve történnek. Sőt, nemzetközi viszonylatban ebből a szempontból kifejezetten jó szakmai mutatókkal rendelkezik a hazai büntetés-végrehajtás.¹⁴

A modern média börtönábrázolása

A börtönök médiareprezentációjával kapcsolatos kutatásoknak nincsenek hazai előzményei, a sajtó és a büntetés-végrehajtás kapcsolatáról a börtönüggyel foglalkozó szakemberek közül is csak kevesen alkottak eddig – sok esetben nem kimondottan pozitív – véleményét.

A témával kapcsolatban annyi mindenesetre megállapítható, hogy az általános elképzelés szerint a médiumok leginkább a büntetés-végrehajtás működési zavaraira, mint például a tiltott tárgyak témakörére kíváncsiak. A szervezet előtt álló feladatok bemutatása során pedig gyakran kerülnek elő az előítéletek, ami a problémák félremagyarázásához és nem azok megoldásához visz közelebb. Viszont azt túlzás lenne kijelenteni, hogy ezekért egyedül a média tehető felelőssé – elég, ha arra gondolunk, hogy a vesztes világháborúkat követő politikai ideológiák mentén vezérelt börtönrendszerünkben milyen visszaélések zajlottak és ezek milyen erősen stigmatizálták a büntetés-végrehajtás szervezetét –, ám a sztereotípiák tovább élésében a sajtónak minden bizonnyal döntő szerepe van. A média ugyanis akkor gyakorol különösen nagy hatást a fogyasztóra, ha azok nem rendelkeznek korábbi tapasztalattal az adott témával vagy jelenséggel kapcsolatban. Márpedig a bástyafalak mögött működő, biztonsági berendezésekkel és záruk tömkelegével védett börtön – ahogyan korábban szó volt róla – totális intézmény, amely a teljes izoláció megteremtésére törekszik a benti és kinti világ között. Hiteles tapasztalata így csak a rendszerbe kerülőknek – a fogvatartottaknak és az ott dolgozóknak – van igazán. Következésképp, ha csak és kizárólag a média által közvetített elfogult, hiányos vagy téves premisszák alapján készült tartalmat ismeri meg a többségi társadalom, akkor ezt az üzenetet fogja elsődleges tapasztalatként, érzékelt valóságként elfogadni. Ha a média főként negatív és sztereotip módon – zsúfolt, koszos zárkát, sivár és sötét körletfolyosót mutatva – ábrázolja a börtönöket, akkor a közönség valószínűbb,

14 Az Európa Tanács által kiadott SPACE jelentés tanúsága szerint a magyar büntetés-végrehajtási szervezet szakmai munkáját már hosszú évek óta európai összehasonlításban is kiváló eredményre végzi. A legfrissebb kutatás 45 ország 2018-as adatait összegzi és hasonlítja össze. A rendkívüli események között tartjuk számon például a fogvatartottak befejezett öngyilkosságait, melyekkel kapcsolatban az adatokból kiderül, hogy a magyar börtönökben működő szakmai megelőző mechanizmusoknak köszönhetően elenyésző számú öngyilkosságot követnek el az elítéltek. A francia börtönökben 103 öngyilkosság történt a vizsgált évben, Németországban 82, Olaszországban 61, Oroszországban 284 (!), de Angliában is 92 fogvatartott vetett véget önkezüleg saját életének. Mindezekkel szemben 2018-ban Magyarországon 3 fogvatartott követett el öngyilkosságot. A környező országok adatait is szemügyre véve az látható, hogy a visegrádi négyek közül Lengyelországban 24-en, Csehországban 14-en, Szlovákiában pedig 5-en követtek el öngyilkosságot büntetés-végrehajtási intézetben 2018-ban. Council of Europe Annual Penal Statistics SPACE I. (2019) p. 108-109.

hogy ezt a reprezentációt igazságként, objektív valóságként fogja elfogadni, függetlenül attól, hogy ez mennyire áll távol az igazságtól. A médiumok börtönreprezentációjára a valóság leegyszerűsítése a jellemző, amelynek hatására a börtön leginkább egy különös, távoli és – a valósággal ellentétben – gyakorta erőszakos helynek látszik. A hírgyártás során a szelekció (a téma és az adott hír feldolgozása vagy figyelmen kívül hagyása) és maga a hír szerkesztése (a hírek tálalása során megalkotott különböző börtönnarratívák használata) tehát jelentős mértékben befolyásolja a közvélemény börtönökről alkotott képét. A hazai sajtó börtönreprezentációjára jellemző, hogy a fegyintézetek leginkább akkor kerülnek be a hírekbe, ha valamilyen nem várt, rendkívüli esemény következik be a falaikon belül, vagy azokon kívül. Egy, a büntetés-végrehajtás sajtómegjelenéseivel kapcsolatos korábbi elemzésből kiténik, hogy a büntetés-végrehajtásról szóló tájékoztatás során a média jelentős mértékben preferálja a rendkívüli eseményekkel kapcsolatos híreket. A bulvársajtó logikája szerint ugyanis a negatív hír a jó hír.¹⁵ Mégis érzékelhető változás történt az elmúlt időszakban, amelyet jelen tanulmány a „Sajtómegjelenések a számok tükrében” című fejezetében a későbbiekben ismertetett adatai támasztanak alá. A sajtómegjelenések aránya és a hírek polaritása arra enged következtetni, hogy a média részéről egyre nagyobb érdeklődésre tartanak számot a büntetés-végrehajtással kapcsolatos pozitív hírek is.

A kommunikáció szerepe

A kommunikáció minden szervezet életét jelentősen befolyásolja, kommunikáció nélkül elképzelhetetlen a hatékony működés, hiszen az a szervezeti kultúra egyik legmeghatározóbb eleme, mely annak minden szegmensére hatással van. A különböző vállalatok ezért rengeteg pénzt, erőforrást és időt fektetnek a megfelelő kommunikációra a cégen belül és azon kívül egyaránt, hisz ez olykor – egy krízis megfelelő kommunikációs kezelésével – a csődtől is megmentheti a szervezetet. A profit és az ismertség is a kommunikáció által kialakított és ápolta társadalmi presztízsnak köszönhető. A jól és hatékonyan működő kommunikációs tevékenység tehát a szervezetek működésének egyik legfontosabb alappillére.

Kommunikálni, vagyis tájékoztatni kell, hiszen ez a szervezet érdeke, mivel a jó kommunikációval a saját arculatának megteremtését, fejlesztését, céljainak, hírnevének, elismertségének növelését segítheti, és mert sok esetben erre köteleznek bizonyos jogszabályok, amelyek előírják, hogy mit, és milyen formában kell közzétenni az adott szervezet működésével, vezetésével, gazdálkodásával kapcsolatban. Ugyanakkor

15 A 2016. januártól 2019 júniusáig tartó időszak sajtómegjelenéseit vizsgáló elemzés szerint a médiumok börtönképét négy kérdéskör uralta igazán: a rendkívüli eseményekkel kapcsolatos tudósítások, a kiemelt bűncselekményt elkövetőkkel és bírósági ítéletekkel kapcsolatos hírek, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet toborzási, illetve férőhelybővítési tevékenysége. Lásd bővebben: Kellner G. (2019)

A büntetés-végrehajtás kommunikációs tevékenységének bemutatása

A büntetés-végrehajtási szervezet országos szintű kommunikációs tevékenységét, a 30 büntetés-végrehajtási intézet, a 10 gazdasági társaság, valamint a 4 intézmény kommunikációjának szakmai irányítását a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának Kommunikációs Főosztálya végzi. Az adott büntetés-végrehajtási szerv kommunikációs tevékenységéért a büntetés-végrehajtási intézetek, intézmények és gazdasági társaságok vezetői felelnek. Az országos parancsnok közvetlen alárendeltségébe tartozó főosztály a Belügyminisztérium Kommunikációs Főosztályával szoros együttműködésben látja el feladatát, de kapcsolata egyre szorosabb a társ rendvédelmi szervek kommunikációs osztályaival is. A főosztály vezetőjének szakmai irányításával a szervezet sajtószóvivője látja el a szóvivői tevékenységet. A Kommunikációs Főosztály alárendeltségében intézeti, illetve intézményi sajtóreferensek csatolt munkakörben végzik a kommunikációs feladatokat és a sajtótevékenységet. A munkájukat a főosztály kiemelt főreferensei szakirányítási tevékenységük során segítik.

A főosztály tevékenysége sokrétű, a leglátványosabb a sajtónyilvános események lebonyolítása, a média képviselőinek koordinálása, a központi és a rendkívüli sajtófigyelés, de a feladatköre kiterjed a szervezet teljes körű külső és belső kommunikációjának irányítására és felügyeletére, a Börtönújság és a Bv. Hírlevél, valamint a szervezet weboldalának és közösségi médiafelületeinek szerkesztésére is. A büntetés-végrehajtási szervezet kommunikációját a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 12/2019. (IX. 20.) BVOP utasítása szabályozza.¹⁶

Új irányok a kommunikációban

2015-ben jelentős változás következett be a büntetés-végrehajtási szervezet kommunikációjában: a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága megváltoztatta a Szervezeti és Működési Szabályzatát, így január elsejével a testület teljes körű kommunikációjával foglalkozó Sajtó Irodából Kommunikációs Főosztály lett.¹⁷ A változásnak számos pozitív hozadéka volt, többek között növelte a szakterület elismertségét és presztízsét a szervezeten belül és azon kívül egyaránt, de létszámbővítést is jelentett. Az eredmények hamar megmutatkoztak: a szervezet sajtómegjelenései egy év alatt közel 20 százalékkal emelkedtek, azok szakmaisága növekedett, így a szervezetről kialakult társadalmi kép

16 12/2019. (IX. 20.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet kommunikációjáról http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=215877.372606

17 Korábban a Sajtó Iroda tevékenysége évről évre változott, ebben a folyamatban gyakran az aktuális országos vezető médiához való viszonyulása is közrejátszott. A szervezeti hierarchiában is meglehetősen gyakran változott az iroda tagozódása, de humán erőforrás szempontjából is voltak inszézesebb évek: volt olyan időszak, amikor a kommunikációs és sajtótevékenységért felelős szervezeti egység csupán egyetlen emberből állt.

2. ábra: A büntetés-végrehajtási szervezet szóvivője nyilatkozik

is egyre pozitívabb irányba változott. A büntetés-végrehajtás hírei bekerültek a médiumokba, üzenetei rendszeresen megjelentek már az országos napilapok, a rádiók és televíziók mellett a vezető hírportálok különböző felületein is. A szervezetről szóló híradások arányait tekintve pedig egyre nagyobb számban mutatták be a börtönfalak mögött végzett szakmai munkát, így mind inkább reális képet nyújtottak a büntetés-végrehajtási hivatásról is. A hazai börtönök tehát ismét reflektorfénybe kerültek, de ezúttal a szervezet eredményeire, tevékenységére és a szakmára került a hangsúly. Ezt követően 2016. november 1-jével a kommunikációs szakterület vezetése mellett annak összetételében is változás történt: szóvivői beosztás létesült. A munka a korábban elkezdődött nyitás folytatásával, a pozitív börtönkép kezdeményezőbb kommunikációjával, további erősítésével zajlott. A cél világos és közérthető üzenetek megfogalmazásával a büntetés-végrehajtási szervezet ismertségének és elismertségének növelése volt. Az új szóvivő aktívabb és kezdeményezőbb kommunikációt tett lehetővé olyan módon, amely eddig ismeretlen volt a büntetés-végrehajtás eszköztárában. Tevékenységének köszönhetően a szervezet még közelebb kerülhetett az állampolgárokhoz.

A megújulás egyik első lépéseként a Kommunikációs Főosztályon jelentős informatikai és technikai eszközfejlesztés történt, így professzionális fényképezőgépek, kamerák, valamint az azok által készített multimédiás anyagok szerkesztésére alkalmas munkahelyek beszerzése is sor került. Az így létrejött stúdió eszközeivel és az időközben felvett szakemberekkel már lehetőség nyílt arra, hogy a kor igényeinek megfelelő, modern és hatásos vizuális anyagok készülhessenek a büntetés-végrehajtási szervezet belső és

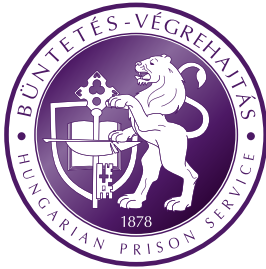
külső kommunikációs csatornáira egyaránt. A munkát mára a vezető médiumok által készített fotó- és videóriportok minőségével megegyező tartalmak készítése fémjelzi. Ráadásul ezek a saját gyártású anyagok a sajtóeseményekkel egy időben készülnek el, így a fokozott hírversenyben dolgozó újságírók és szerkesztőségek – elvárásaiknak megfelelően – az eseményeket követően szinte azonnal kézhez kapják a teljes multi-médiacsomagot (írásos közlemény, fotó és videó). A gyorsaság nélkülözhetetlen, hiszen az, ami most hír, holnap már nem az sok esetben.¹⁸ A médiatudatos kommunikációs stratégiának és a szóvivői tevékenységnek köszönhetően a 2016-os év végére már több mint 2 500 sajtómegjelenést generált a szervezet. A legtöbb megjelenés a negyedik negyedévhöz volt köthető, ekkor történt az országos parancsnokváltás, de jelentős figyelmet kaptak az egész országra kiterjedő jóvátételi programok és az éppen akkor induló toborzási tevékenység is. Az intézeti megjelenések elsősorban sajtónyilvános rendezvények eredményei voltak, de nagy számban érkeztek egyedi megkeresések is egy-egy büntetés-végrehajtási szerv tevékenységének, különleges programjának bemutatásával kapcsolatban. Természetesen a média 2016-ban is kiemelt figyelemmel kísérte a büntetés-végrehajtást érintő negatív eseményeket, de ezek ellensúlyozására, valamint a szervezetről kialakult társadalmi kép pozitív irányú alakítására széles körben mutattuk be a reintegrációs őrizethez kapcsolódó jó tapasztalatokat, az intézetekben zajló felújításokat, a szakmaképzéseket, valamint a reintegrációt támogató munkáltatási, oktatási és kulturális tevékenységeket. A férőhelybővítési beruházásokat és a börtönszínházi találkozót is rendkívül nagy sajtóérdeklődés övezte.

A 2017-es évben már közel 4 000 megjelenést generált a szervezet, a BvOP Kommunikációs Főosztály részére pedig 509 újságírói megkeresés érkezett elektronikus úton. Különösen ezek megválaszolásában tudtuk teljesíteni a szervezet kommunikációs céljait, igyekeztünk a munkáltatásra és az önellátásra helyezni a hangsúlyt, emellett bemutatni a szervezet beruházásait, fejlesztéseit. Majd hosszas előkészítő munkát követően 2017-ben elindult a büntetés-végrehajtási szervezet vizuális megújulása is. Ennek első lépéseként a főosztály koordinálásával és külső vállalkozó bevonása nélkül elkészült a szervezet új logója és arculati kézikönyve. A büntetés-végrehajtás korábban nem rendelkezett markáns arculattal, így meg kellett teremteni a testület „brand”-jét, amely saját szlogen, logó és egyéb arculati elemek kidolgozását is jelentette. „Az igazság védelmében” szlogennel, valamint a modernizált és letisztult új logóval jelentős lépést tettünk a korszerű és megújuló büntetés-végrehajtás társadalmi megítélésének javítása felé. Az új címer – a megújulás és az összetartozás szimbólumaként – a külső

18 A hírciklus az online újságok megjelenésével minden eddiginél jobban lerövidült. A nyomtatott újságok eleinte havonta, hetente, majd naponta szállították a híreket, a rádiók és televíziók megjelenésével létrejöttek az azokat óránként közreadó csatornák. Az interneten megjelenő online újságoknak köszönhetően a hírközlés még gyakoribbá, percekben mérhetővé vált. Sőt, mára eljutottunk oda, hogy bizonyos információk valós idejű közlése is megszokott lett, hiszen létrejött a percről percre tudósítás sajátos online műfaja.

megjelenésben szerepet játszó minden felületen felváltotta elődjét, így az új társasági öltözettől kezdve, a különböző kiadványok és ajándéktárgyak mellett a szolgálati autókra is felkerült.

Büntetés- Végrehajtás

Az igazság védelmében

3. ábra: A büntetés-végrehajtási szervezet új címerképe, logója és szlogenje

A büntetés-végrehajtás fentiekben látható, megújult címerképében a felegyenesedett oroszlán bal mancsával a társadalom védelmét szolgáló pajzsra, jobb mancsával a törvénykönyvre támaszkodva az igazság és a törvényesség védelmét szimbolizálja. Az új logóval és szlogennel elindult a büntetés-végrehajtási szervezet vizuális megújulása.

A fejlődés a szervezet megjelenését meghatározó különböző csatornák esetében is jelentkezett: megújultak a kiadványai, így a Stratégiai, Elemzési és Tervezési Főosztály által gondozott Évkönyv és Börtönügyi Szemle is az olvasói elvárásokhoz igazodott: míg előbbi sokkal több fotóval és látványos infografikákkal, utóbbi megújult borítóval, a tanulmányokat elválasztó színes fotókkal és modern tördeléssel jelenik meg. A változás természetesen a Kommunikációs Főosztály által szerkesztett Börtönújságot és Bv. Hírlevelet sem kerülte el. Mindkét lap külső és belső megújuláson esett át, tartalmukban és megjelenésükben is híven tükrözik a modernizálódó szervezetet.

A Börtönújság és a Bv. Hírlevél megújulása

Az állomány tájékoztatására szolgáló és kéthavonta megjelenő Bv. Hírlevél célja, hogy a munkatársak értesüljenek a legfontosabb eseményekről, intézkedésekről, megismerjék egymás munkáját, az eredményeket és a felmerülő problémákat. Az újság szerkesztése során az egyik legfontosabb törekvés, hogy megalapozott szakmai segítséget nyújtson az állomány munkájához, továbbá, hogy beszámoljon a jogszabályi és szervezeti változásokról, valamint a fontosabb, büntetés-végrehajtással kapcsolatos eseményekről. A lap modernebb megjelenésű címlapot kapott, és magazinosebb, olvashányosabb szerkesztési elvek mentén készül.

4. ábra: A büntetés-végrehajtási szervezet kiadványai

Az 1898-ban alapított Börtönújság szintén jelentős vizuális megújuláson ment keresztül, amelynek eredményeként a fekete-fehér színvilágot egy színes, magazinos struktúra váltotta fel. Az újságot elsősorban bűnmegelőzési, reintegrációs célok mentén szerkesztjük, tartalmának előállításában az elítéltek is részt vesznek, hiszen fontos szempont, hogy a fogvatartottak közelebb érezzék magukhoz a kiadványt. Állandó rovatukban számtalan írásuk és egyéb szellemi munkájuk lát napvilágot, a sorstársaik által készített, valós művészeti értékkel is bíró lírai vagy prózai alkotások, festmények, rajzok vagy grafikák megjelenítésével pedig az értékteremtésre, az alkotásra ösztönözzük őket. Ráadásul az elítéltek az újság nyomtatásából is kiveszik a részüket, hiszen a lap a büntetés-végrehajtási szervezet saját nyomdájában, a Váci Fegyház és Börtön területén működő Duna-Mix Kft.-ben készül. Itt a fogvatartottak a szabadulásuk után is hasznosítható könyvkötő és nyomtatványfeldolgozó OKJ-s szakmát szerezve és hasznosítható munkatapasztalatot gyűjtve járulnak hozzá a háromezer példányszámban megjelenő Börtönújság elkészítéséhez.

Ahogy a hazai büntetés-végrehajtási intézetekben szolgálatukat teljesítők, úgy mi, a Börtönújság szerkesztői is sokat dolgozunk azért, hogy a fogvatartottak esélyt kaphassanak az újrakezdésre, a visszailleszkedésre. Fontosnak tartjuk a motivációt, a pozitív példák ismertetését, de a börtönökben zajló élet bemutatása mellett szeretnénk segítséget nyújtani a benti és a kinti élettel kapcsolatos problémák megoldásához, és nem utolsósorban a hasznos és szórakoztató időtöltéshez is. Jól tudjuk azonban, hogy a társadalomba történő visszailleszkedés, vagyis a reintegráció sikere a változni akarás

mellett a megfelelő képzettség megszerzésén is múlik. Ezért fordítunk nagy figyelmet az oktatási és szakmaképzési lehetőségek népszerűsítése mellett a börtönartalmak csökkentését elősegítő, kreatív foglalkozásokkal kapcsolatos tájékoztatásra is. A büntetés-végrehajtás saját cipőgyárában, térszotyárában, húsüzemében vagy nyomdájában végezhető, értékteremtő munkák bemutatásának köszönhetően minden bizonnyal a Börtönújság is sikerrel járult hozzá ahhoz, hogy mára a munkaképes fogvatartottak mindegyike tanulással vagy munkával, de hasznosan tölti büntetését. Az újság 2019-ben elnyerte az RGB – Kreatív Design Award „Előremutató társadalmi törekvés” különdíját.

Sajtómegjelenések a számok tükrében

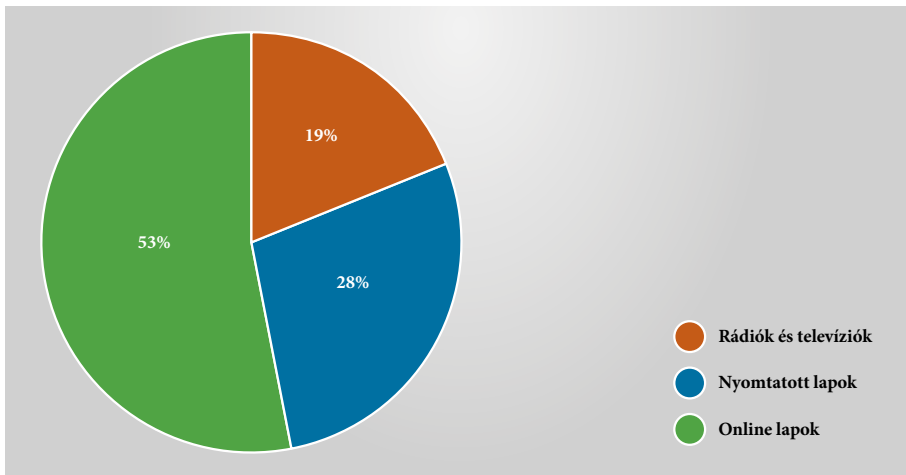
A 2016-tól 2020-ig terjedő öt évben összesen 19 882 megjelenés látott napvilágot a büntetés-végrehajtási szervezettel kapcsolatban. 2016-ban összesen 3 149 darab információs egységet (hírt, tudósítást, interjút, riportot) azonosítottunk a hazai médiatartalom-szolgáltatók sajtómegjelenéseiben, 2017-ben már 3 758-at. 2018-ban 3 664, 2019-ben 3 549, a 2020-as évben pedig 5 762 információs egység foglalkozott a büntetés-végrehajtással. Megjelenésszámot tekintve az online média emelkedett ki a forrástípusok közül, amely a teljes megjelenésszám 53 százalékát tette ki, emellett a nyomtatott lapok 28 százalékos aránya is jelentősnek tekinthető. A rádiók és televíziók a megjelenésszám közel ötödét, 19 százalékát adták. A vizsgált 60 hónap sajtómegjelenései közül számszerűen 10 551 híryanag online felületen, 5 652 nyomtatott sajtóban és 3 679 rádiókban és televíziókban jelent meg.

5. ábra: A Börtönújság

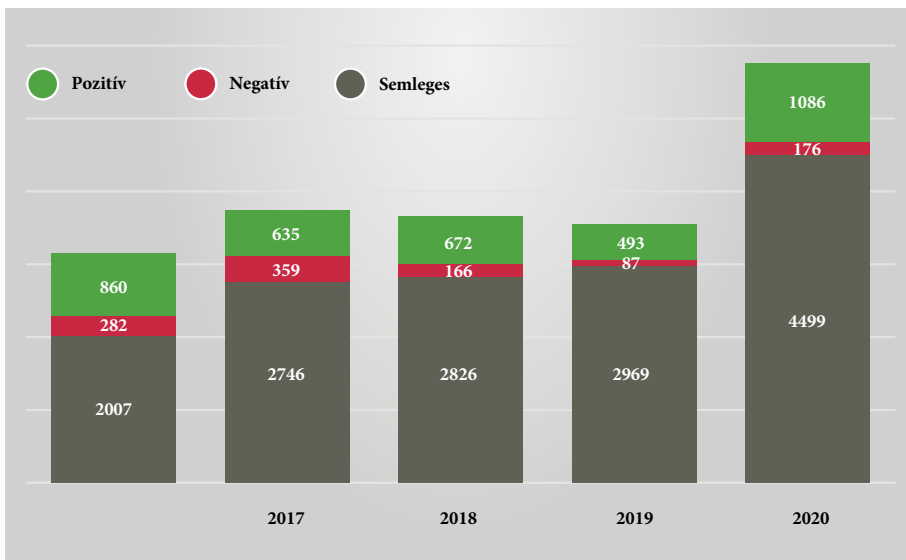

6. ábra: A sajtómegjelenések forrástípus szerinti eloszlása százalékosan 2016 és 2020. között

A korábban már idézett és a Börtönstatistikai Szemlében megjelent kutatás eredményei szerint a büntetés-végrehajtás az egyre kezdeményezőbb tájékoztatási tevékenysége eredményeként passzív szereplőből a börtönökről alkotott médiareprezentáció mind aktívabb ágensévé kezd válni. Ezt támasztja alá a vizsgált időszakban megjelent hírek aktivitás és passzivitás mátrixának elemzése is. A 2019-es kutatás során vizsgált három és fél év összesített adatai szerint a büntetés-végrehajtással kapcsolatos minden harmadik megjelenés aktív kommunikáció révén valósult meg, vagyis ezek forrása közvetlenül

7. ábra: A sajtómegjelenések száma 2016 és 2020. között polaritás szerint

a büntetés-végrehajtás volt.¹⁹ De tovább árnyalja a képet, ha a megjelenések polaritását is jobban szemügyre vesszük. A polaritás egy híryanagnak a büntetés-végrehajtás médiaképére gyakorolt hatását jellemzi és háromféle értéket vehet fel: lehet pozitív, negatív és semleges. Egy médiamegjelenés abban az esetben számít pozitív polaritásúnak, ha a büntetés-végrehajtásról kedvező, negatívnak, ha kedvezőtlen médiaképet alakít ki. A semleges érték a tárgyilagos közléseket jelenti.

Az elmúlt öt év polaritásmutatóit összevetve szembetűnő a negatív hírek csökkenése. Míg 2016-ban 282 negatív hír jelent meg a büntetés-végrehajtással kapcsolatban, ami az éves megjelenésszám közel 9 százalékát jelentette, addig a későbbi években – 2017-et leszámítva, amikor az összes megjelenésnek 9,6%-a negatív hírként realizálódott – jelentős mértékű csökkenés látható mind a megjelenések számát, mind arányát tekintve: 2018-ban a megjelenések 4,5%-a; 2019-ben 2,5%-a; 2020-ban az összes sajtómegjelenés mindössze 3%-a volt negatív hír.

A bv.gov.hu megújulása

Az elmúlt húsz évben ugrásszerű technológiai fejlődés ment végbe az informatikai, a hálózati és a különböző kommunikációs technológiákban²⁰, amelyek hatására az internet – mint hírforrás – egyre fontosabb szerepet játszik a mindennapok hírfogyasztásában. A Mérték Médiaelemző Műhely és a Medián Közvélemény és Piackutató Intézet 2018 novemberében publikált közvélemény-kutatása²¹ szerint az átlag magyar polgárok tájékozódása tekintetében az internet már megelőzte a nyomtatott újságokat és a rádiót. Egy korábbi kutatás eredményei szerint pedig már 2012-ben egyeduralkodóvá vált a világháló a magyar újságírók tájékozódásában.²²

Az internet egyre nagyobb mértékű elterjedésével az információszerzés és a hírközlés soha nem látott módon gyorsult fel. Az internet – amely a hírek terjedése és közzététele szempontjából is a leggyorsabb médium – a hírközlés eddigi legalkalmasabb eszköze, hiszen a felületén közzétett információk megjelenésének rendszeressége folyamatos, az általa közvetített hírek mennyisége korlátlan, és képes akár egyszerre több esemény párhuzamos élő közvetítésére is. A különböző médiumoknak megvannak a maguk sajátosságai, amelyek meghatározzák azt, hogy milyen tartalmakat tudnak közvetíteni: a nyomtatott újság papírja szövegeket és állóképeket, a rádiókészülék hangokat, a televízió pedig hangokat, álló- és mozgóképeket is képes eljuttatni a befogadók nagy tömegéhez. Az interneten továbbítható médiatartalmak mindezeket magukban foglalják,

19 Kellner G. (2019) p. 17

20 A Gilder-törvény szerint – amely az informatikai fejlődés egyik tapasztalati alaptörvénye – a kommunikációs rendszerek teljes sávszélessége évente megháromszorozódik Bartolits I. (2006)

21 Mérték Médiaelemző Műhely - Medián Közvélemény és Piackutató Intézet (2018)

22 Nézőpont Intézet (2012)

és többek között ez is az oka annak, hogy a világháló az eddigi legjobb felületet nyújtja a hírek közzétételére.²³

Mára nyilvánvaló, hogy az új médium hatására a médiafogyasztási szokások is óriási változáson mentek keresztül. Az információs technológiának köszönhetően változatos formájú, tematikájú, műfajú és nagy tömegű szöveggel találkozunk ma már a világhálón, aminek hatására átalakultak az olvasási szokásaink: az olvasás során a befogadók a főbb orientációs pontokat, a grafikával, tördeléssel, képekkel kiemelt részleteket keresik, és csak azokat olvassák el, amelyeket kifejezetten érdekesnek vagy relevánsnak gondolnak. Az átlag felhasználók pedig alig pár percet töltenek el egy-egy oldalon, mi több, ezek a látogatások is egyre gyorsabbak és célzottabbak.²⁴ A dán kommunikációkutató, Jakob Nielsen²⁵ a szkenneléshez hasonlítja az interneten olvasók befogadását. Elméletét szemmozgást követő eyetracking vizsgálatokkal, vagyis a képernyős tájékozódás során végbemenő szemmozgást követő kutatásokkal is bizonyította.²⁶

Az arculatváltás jelentős lépéseként, hosszas tervezési és előkészületi munkát követően elkészült a büntetés-végrehajtási szervezet új honlapja, amely 2018. október 12-étől közel négy év után váltotta le elődjét, és amely a fentiekben bemutatott szempontokat is figyelembe vette. Az új, felhasználóbarát, letisztult külsejű, a nemzetközi trendeket figyelembe vevő, roppant informatív, logikusan felépített, könnyen áttekinthető és már mobilra optimalizált weboldalt a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt.-vel közösen készítettük.

Honlapunkon számos innovatív megoldással, exkluzív multimédiás tartalommal kívánjuk nap mint nap közelebb hozni látogatóinkat a fegyintézetek érdekes és különleges világához, a börtönök rendjéért és biztonságáért dolgozók munkájához. A bv.gov.hu kiegészült YouTube és Instagram közösségi csatornáinkkal, amelyeken plusztartalommal készülünk a munkánk iránt érdeklődő szélesebb közönségnek is. Egy olyan weboldalt készítettünk, amely a vezető hazai hírportálok eszközkészletével megegyező funkciókat kapott, emellett a webes ergonómia és használhatóság minden jelentős vívmányát igyekszik kiaknázni. A honlapon lehetőség van élő közvetítés és

23 A közvetített tartalom és a médium közötti kapcsolat fontosságának felismerése, és elméletbe foglalása a kanadai médiafilozófus, Marshall McLuhan nevéhez köthető. Részletesen az 1964-ben kiadott, „Understanding Media: The Extension of Man” című könyvében foglalkozott a kérdéssel. Elgondolása szerint az adott információs technológiára jellemző tulajdonságok és sajátosságok a megfogalmazott tartalmat is meghatározzák. McLuhan M. (2001) p. 7.

24 Nagy T. (2010) p. 46.

25 Jakob Nielsen, dán kommunikációkutató, a *Web Usability*, vagyis a webes használhatóság elméletének megalapozója, az elsők között kezdett bele a világháló, és az azon kialakult kommunikációs formák és formátumok kutatásába. Nielsen már a nyolcvanas évek óta foglalkozik a számítógépes környezetek használhatóságával, 1994-től az internetes oldalak ergonómiai megfontolásainak vizsgálatára összpontosít. Számos tanulmánya és könyve is megjelent a témáról.

26 Nielsen, J. (1997)

8. ábra: A büntetés-végrehajtási szervezet honlapja

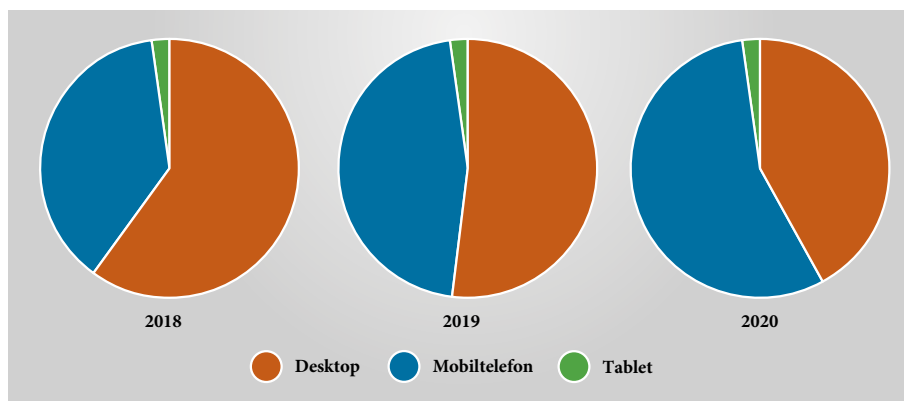
YouTube videó beágyazására, többféle tipográfiai kiemelés használatára, nagy felbontású fotók közzétételére, és egy rendkívüli hírsáv megjelenítésére is. A befogadói élményt számtalan eszközzel növeli a honlap: 360 fokos panorámaképeinken keresztül a látogatók vizuálisan is „benézhetnek” a börtönbe, de a szervezet történetével, életével és működésével kapcsolatos érdekességek is külön helyet kaptak az oldalon. A főoldalra beágyazott YouTube csatornán azonnal elérhetőek a legfrissebb videóink, a fejlécben található „sliderben” pedig a szervezet életét leginkább meghatározó hírek láthatóak. A bv.gov.hu egyik kiemelt feladata, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet kommunikációs tevékenységének elsődleges hírforrásává váljon.

A honlap indulásától számított első teljes héten, az év 42. hetében már megduplázódott az oldalmegettekintések száma a 2017-es év azonos időszakához képest. Az adott héten mért 87 385 oldalmegettekintés az év legmagasabbja lett, a látogatottsági adatok pedig azóta is emelkednek. Mi több, a Börtönstatisztikai Szemlében publikált korábbi elemzés²⁷ eredményei szerint az is világossá vált, hogy az új honlap látogatói évről évre több időt töltenek el a weboldalon, hiszen az átlagos böngészési idő a 2018-as 2 perc 34 másodpercről 2020-ra már 2 perc 50 másodpercre növekedett. Mindeközben a látogatók visszafordulási aránya a 2018-as 49,4%-ról 2020-ban már 45,3%-ra csökkent, ami pedig a minőségibb böngészési tevékenység növekedésére utal. A weboldalt látogatók platformhasználatát vizsgálva további érdekességek kerültek napvilágra: míg 2018-ban

27 Kellner G. (2019) p. 17.

az összes munkamenet több mint 60 százalékát asztali számítógépről, 38 százalékát mobileszközről és 3 százalékát tabletről indították a felhasználók, addig 2019-ben a már mobilra optimalizált weboldalra érkező látogatók 52 százaléka használt asztali számítógépet, 46 százaléka mobileszközt és csupán 2 százaléka táblagépet. Igazi trendfordulót pedig a 2020-as év jelentett, ugyanis ekkorra már a látogatók 56 százaléka mobilról, mindössze 42 százaléka asztali számítógépről és 2 százaléka tabletről történt.²⁸ A trend egyértelműen bizonyítja azt a világméretű jelenséget, amelyet a „mobile first”, „mobil az első” szemlélet kifejezéssel ír le a szakma. Mivel ma már sokkal többen használják az internetet mobilról, mint asztali gépről, és legalább ötször annyi okostelefon létezik világszerte, mint amennyi számítógép, ezért a weboldalak fő fejlesztési iránya is a mobilon böngészőket célozza, az okostelefon lett az első a fontossági sorrendben. Olyannyira igaz ez mára, hogy a világ legnépszerűbb keresőrendszere – a Google – 2018 tavaszától például olyan indexelési algoritmust vezetett be, amely a találati listákon automatikusan hátrébb sorolja a mobilbarát verzióval nem rendelkező weboldalakat.²⁹

9. ábra: Platformhasználati adatok 2018 és 2020. között

A honlapot a Kommunikációs Főosztály 2018-ban benevezte az online marketing-kommunikációs szakma legrangosabb hazai versenyére, „Az Év Honlapja” pályázatra. A Magyar Marketing Szövetség és az Internet Marketing Tagozat által szervezett versenyre összesen 200 nevezés érkezett, a szakértőkből álló zsűri pedig „Minőségi Díj”-jal ismerte el a honlapot. „A *bv.gov.hu* megújult weboldala modern és letisztult weblap, melynek célkitűzése, hogy bemutassa a büntetés-végrehajtási hivatást és a rácsok mögötti világot. Meglepődéssel tapasztaltuk, hogy egy ilyen nehéz témát milyen sok szemszögből

28 A statisztikai adatok saját kutatás eredményei, amelyek a Google Analytics-szel, a Google ingyenes webanalitikai szolgáltatásának használatával készültek.

29 A Google témával kapcsolatos közleménye az alábbi linken keresztül érhető el: <https://developers.google.com/search/blog/2018/03/rolling-out-mobile-first-indexing>

10. ábra: „Az Év Honlapja Minőségi Díj” logója

és milyen profi módon tud kommunikálni egy weblap. Úgy látjuk, hogy sok közigazgatási tematikájú oldal tanulhatna tőlük” – hangzott el a díjátadón.

11. ábra: A büntetés-végrehajtási szervezet honlapján látható panorámaképek

Büntetés-végrehajtás a közösségi médiában

Kommunikációs szempontból egyre nagyobb figyelmet érdemelnek a közösségi média csatornái, hiszen ezeken gyorsan, olcsón és egyre nagyobb közönséghez lehet eljuttatni üzeneteinket. Felismerve a közösségi terekben rejlő lehetőségeket, a büntetés-végrehajtás

is csatlakozott a social média felhasználóihoz, létrehozta a YouTube, Instagram és Facebook közösségi oldalát, ez utóbbit csak toborzási céllal.

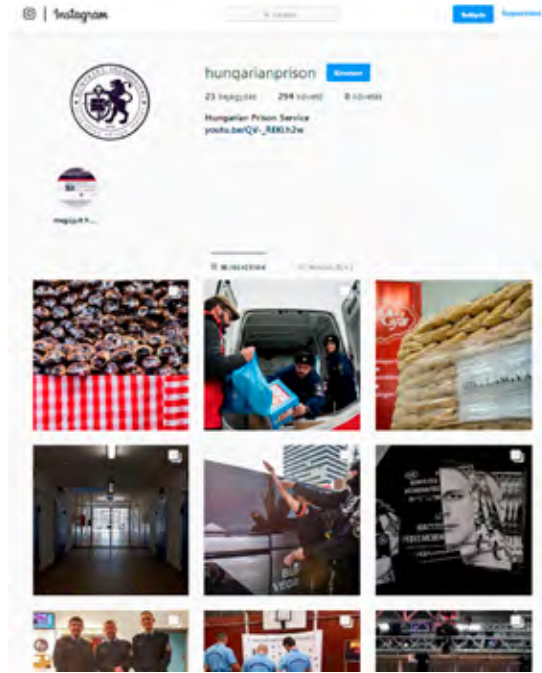
A büntetés-végrehajtási szervezet YouTube csatornája „Magyar Büntetés-végrehajtás” néven 2018. május 22-én indult. A 2020. december 31-éig feltöltött 95 videót pedig már több mint 1,3 millió látták, ami átlagosan több mint 13 600 megtekintést jelent videónként. Ez azt jelenti, hogy egy-egy videó Sátoraljaújhely – a „Zemplén fővárosa” – teljes lakosságának megfelelő számú embert ér el. A legnagyobb videómegosztón elindult műsorgyártás célja kettős: egyrészt saját gyártású vizuális anyagainkkal kiegészítjük a szervezet honlapján megjelenő beszámolóinkat, másrészt olyan professzionális híradásokat készítünk és juttatunk el a médiumok szerkesztősegeinek, amelyeket változtatás nélkül átemelhetnek saját szerkesztett tartalmaikba, így színesíthetik azokat, sőt, akár külön anyagként is elhelyezhetik videó rovatukban. A feltöltött anyagokat kommentelni nem lehet, így moderálásukra sincs szükség.

A 2010-ben elinduló Instagramnak mára közel egymilliárd aktív felhasználója van, ezzel a Facebook után a második legkedveltebb közösségi médiafelület. Az elmúlt években cégek sokasága jelent meg ezen a fényképek és rövid videók megosztásán alapuló közösségi hálózaton, mivel remek kommunikációs lehetőséget láttak benne. Az Instagram egy olyan, rohamosan növekvő csatorna, amelyet már nem csak a fiatalok használnak. A legutóbbi hivatalos Magyar Instagram Körkép³⁰ adataiból ugyanis az látszik, hogy a magyar Insta közösség mára „nagykorú” lett, hiszen annak ellenére, hogy még számottevő a 18 éven aluli korosztály aránya, most már a 18-24 évesek körében a legnépszerűbb ez a közösségi oldal, ráadásul a 30 éven felüli felhasználók száma is folyamatosan növekszik. Ezért aztán kifejezetten hatásos eszköze lehet a büntetés-végrehajtás népszerűsítésének.

Az Instagram fotómegosztón „Hungarianprison” néven szereplő fiókot 2018. szeptember 18-án, a hazai rendvédelmi szervek között elsőként hoztuk létre. Az új felület hatékonyan egészíti ki a büntetés-végrehajtás kommunikációját, mivel olyan extra tartalmak közzétételére ad lehetőséget, amelyeket a szervezet honlapján nem lenne érdemes közzétenni. A közösségi média használatával az általános brandépítésen túl a fiatalabb korosztály hatékony megszólítása is a cél. Az Instagram-jelenlétnek köszönhetően pedig bárki betekintést nyerhet a büntetés-végrehajtás mindennapjaiba, a különböző sajtóesemények vagy a leghétköznapibb feladatok kulisszái mögé is.

30 Crane International Gazdasági és Kommunikációs Tanácsadó (2019)

12. ábra: A büntetés-végrehajtási szervezet Instagram profilja

A büntetés-végrehajtás Facebook profilja kizárólag a toborzási tevékenység népszerűsítését szolgálja. Az oldalon többnyire képek, rövid videók találhatóak, amelyek a szervezet munkáját mutatják be oly módon, hogy az érdeklődők figyelmét felkeltse a szakmánk iránt. A képeket és videókat lehet kommentelni, a hozzászólásokat a Kommunikációs Főosztály munkatársai moderálják.

2020 – A koronavírus árnyékában

A koronavírus-világjárvány miatt 2020 rendhagyó év volt a szervezet életében és a kommunikációs szakterület tevékenységében egyaránt. A börtönök ugyanis járványügyi szempontból világszerte kivételesen veszélyeztetett helyszínnek számítanak, erre a WHO is felhívta a közvélemény figyelmét.³¹ A koronavírus-járvány pedig minden eddiginél látványosabban mutatott rá arra, hogy egy rendkívüli helyzetben rendkívüli módon megnövekedhet a hírek iránti érdeklődés, ezáltal felértékelődhet a gyors, pontos és hiteles tájékoztatás szerepe. A világjárvány szülte igényre a magyar büntetés-végrehajtás gyorsan és jól reagált: időben, átlátható és közérthető módon

31 WHO: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/pages/news/news/2020/03/preventing-covid-19-outbreak-in-prisons-a-challenging-but-essential-task-for-authorities>

tájékoztatta a fogvatartottakat, hozzátartozóikat és a közvéleményt a kialakult helyzetről, a tervezett és a már bevezetett ideiglenes megelőző intézkedésekről.

Magától értetődik, hogy a világjárvány következményeként a szokványos kommunikációs aktivitás súlypontjai eltolódtak, és a kommunikációs tevékenység fő csapásiránya a COVID-19 kezelésével és a védekezéssel kapcsolatos intézkedésekre helyeződött. A koronavírus-járvány miatt 2020-ban klasszikus sajtótájékoztatót nem tartottunk, azonban az országos médiumok jelentős érdeklődése mellett két sajtónyilvános eseményt rendeztünk. Április 21-én Kovács Zoltán, a nemzetközi kommunikációért és kapcsolatokért felelős államtitkár és Dr. Tóth Tamás bv. vezérőrnagy, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka – mint a mobil járványkórház építéséért felelős akciócsoport vezetője – bemutatta a sajtó munkatársainak a kiskunhalasi Mobil Járványkórházat.

Július 13-án Dr. Varga Judit igazságügyi miniszter a regionális és országos sajtó jelenlétében adta át Veszprémben a büntetés-végrehajtási szervezet legújabb férőhelybővítési beruházásának eredményeként megépült új objektumokat. Mindezekkel párhuzamosan a koronavírus-járvánnyal kapcsolatos közleményeinkkel – amelyek bekerültek a napi-és hetilapok mellett a vezető online portálokra is – sikeresen elértük a közvéleményt. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága 2020-ban összesen 35 sajtóközleményt adott ki, amelyekben többek között sikerrel mutattuk be a váci börtön nyomdájában készülő járványügyi tájékoztatókat, az összes börtönre kiterjedő teljeskörű fertőtlenítés menetét, vagy az elítéltek által készített sebészeti szájmascok gyártásának folyamatát. A szervezet weboldalán pedig folyamatosan közzétettünk minden fontos változást és hasznos tudnivalót a járványkezelésről, illetve a témával kapcsolatos információkat gyűjtő és rendszeresen frissülő hírfolyamot is készítettünk. Így biztosítottuk a fogvatartottak hozzátartozói mellett a teljes közvélemény tájékoztatását. Az időszak jelentős kommunikációs eredményének tekinthető továbbá, hogy egyetlen álhír sem látott napvilágot a büntetés-végrehajtási szervezet járványkezelésével kapcsolatban, holott több esetben kellett megcáfolnunk ismeretlen forrásokra hivatkozó újságírók téves információit.

A járványidőszakban a főosztály több tájékoztató videót is készített, amelyek a fogvatartottaknak és a családtagjaiknak egyaránt hasznos információkkal szolgáltak a vírushelyzet kezeléséről és a megelőzéssel kapcsolatos legfontosabb tudnivalókról. A tájékoztató kisfilmeket a zártláncú televízió-rendszeren az ország valamennyi börtönében, naponta többször is levetítették, valamint a szervezet weboldalára és YouTube csatornájára is felkerültek. A tájékoztatást szolgálta továbbá a járványügyi „call centerek” felállítása is az összes magyarországi börtönben, vagy a kapcsolattartók részére készült Skype használati útmutató. A rövid és közérthető tájékoztatót országszerte minden börtönben és a büntetés-végrehajtási szervezet weboldalán is megtalálhatták a családtagok. Mindezekon túl a Börtönújság a koronavírus-járvánnyal, annak megelőzésével és

az ideiglenesen meghozott intézkedésekkel foglalkozó különszámát is megjelentettük. Ebben a helyes kézmosástól, az immunerősítő étrenden át a szabályos maszkviselésig számtalan hasznos és nélkülözhetetlen információ látott napvilágot, a lap kivehető tájékoztató plakátja pedig minden zárkába eljutott. Az eredmények az online térben sem vártak magukra: a büntetés-végrehajtási szervezet weboldalát, a bv.gov.hu-t 2020-ban már közel 360 ezer egyedi felhasználó kereste fel, míg az összes oldalmegtekintések száma meghaladta a kétmilliót. A YouTube csatornánkon található videóink megtekintőinek száma pedig megduplázódott az év végére. Ugyanakkor folytattuk a korábban elkezdett fejlesztéseinket is, a kor elvárásainak való megfelelés feltétele ugyanis a folyamatos technikai modernizáció. Az új infokommunikációs irányokat figyelembe véve 2020-ban elkezdtük a dróntechnológia professzionális alkalmazását, jelentős lépésként pedig – külső vállalkozó bevonása nélkül – létrehoztunk egy új toborzási honlapot is. A www.gyereahuvosre.hu teljes tartalmának elkészítése mellett az oldal webprogramozását, fejlesztését is mi végeztük el. A www.gyereahuvosre.hu minden eddiginél átfogóbb képet ad a büntetés-végrehajtásnál betölthető beosztásokról, kisfilmekkel, karriertörténetekkel, plakátokkal tájékoztat és teszi könnyedé a jelentkezést a testületnél található szabad pozíciókra. A weboldal legnagyobb újdonságának, az országos álláskereső alkalmazásnak köszönhetően bármely érdeklődő szolgálati hely és beosztás szerint böngészhet az igényeinek és képzettségének megfelelő pozíciók között, a folyamatosan frissülő adatbázisában pedig a büntetés-végrehajtásnál betölthető minden pozíció megtalálható. A honlapon a szervezet működéséről, a lehetséges juttatásokról, a felvételi követelményekről is bárki találhat hasznos információkat, de tartalmi között valamennyi toborzóiroda elérhetősége is megtalálható. 2020. március 12-ei indulását követően a weboldalt 2020-ban több mint 300 ezer érdeklődő kereste fel, ráadásul elnyerte „Az Év Honlapja” elismerő címet. A Kommunikációs Főosztály koordinálásával a toborzást támogató, nagyszabású kommunikációs kampány is indult. A toborzó weboldal és a fizetett hirdetések egymást támogatva kivételesen hatékonyan segítették a személyügyi terület munkáját, és minden kétséget kizáróan jelentős szerepük volt abban, hogy 2020-ban több mint 15 ezer jelentkezés érkezett a testülethez.

Összességében megállapítható, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet a COVID-19 okozta válság kommunikációs kezeléséből jól vizsgázott, hiszen a felmerülő kihívásokra gyorsan, hatékonyan és minden esetben szakszerűen reagálva nem pusztán kezelte a helyzetet, de aktívan alakította is azt. A vezető témák között a koronavírus-járvány miatt bevezetett megelőző intézkedések sikerességét, a büntetés-végrehajtási szervezet országos védekezésben történő részvételének jelentős állomásait, valamint a férőhelybővítési projekt eredményes befejezését találjuk.

Összegzés

A tömegmédiák pozitív és negatív hatásait, a tájékoztatásban betöltött egyeduralkodó szerepüket egyetlen szervezet sem hagyhatja figyelmen kívül, hiszen a társadalmi megítélés és a szervezetről kialakult kép formálásában is jelentős szerepet játszanak. A hazai tömegmédiára jellemző az egyoldalú és előítéletekkel terhelt börtönábrázolás, amely megváltoztatásához mindenekelőtt le kell rombolnunk az évtizedes teherként a mai napig is velünk élő sztereotípiákat és elő kell mozdítanunk a börtönökről és azok őrzőiről kialakult valós és reális kép kialakulását. A cél, hogy a hazai börtönügy és a büntetés-végrehajtási szervezet fejlődését szem előtt tartva, aktív közreműködői legyünk a társadalmi környezetünkben zajló tömegkommunikációnak. A komoly szakmai munka, a mindennapi kihívások és nehézségek reális bemutatása tehát nélkülözhetetlen a büntetés-végrehajtás megítélésének javításához. A változáshoz szükség van a médiával történő partneri együttműködésre. A média ugyanis összekötő lehet a büntetés-végrehajtás és a közvélemény között, áthidalhat információs szakadékokat, segítheti az együttműködést, a valós kép kialakítását.

Mindezeket figyelembe véve a büntetés-végrehajtási szervezet kommunikációs tevékenységének célja továbbra sem lehet más, mint a gyors, pontos és hiteles tájékoztatás, valamint a fogvatartottak őrzéséért, szállításáért, munkáltatásáért, élelmezéséért, egészségi állapotáért felelős büntetés-végrehajtásban dolgozó kollégáink, vagyis a közel kilencezer főt számláló személyi állomány rendkívül felelősségteljes, sok tudást és szakmai alázatot követelő hivatásának bemutatása.

Ahogy az internet megjelenése, majd a mobilkommunikáció elterjedése is új utakra terelte a szervezetek kommunikációs aktivitásait, a közelmúltban felmerülő új kihívásokra a büntetés-végrehajtási szervezet is korszerű válaszokat adott: megvetette a lábát a közösségi média világában, sikerrel vett részt a Múzeumok Éjszakája rendezvénysorozaton, óriásplakát-kampányba kezdett, létrehozott két díjnyertes honlapot, valamint kommunikációs díjat nyert a Börtönújsággal. Amikor pedig egy világjárvány közepette nagyobb szükség volt a hatékony és modern eszközöket is felvonultató tájékoztatásra, mint valaha, akkor a büntetés-végrehajtás sikerrel kommunikálta erőfeszítéseit a közvélemény felé, ami mindenképpen biztató a jövőre nézve.

Felhasznált irodalom

- Bajomi-Lázár Péter (2006): Manipulál-e a média? Online: https://mediakutato.hu/cikk/2006_02_nyar/04_manipulal-e_a_media/ (Letöltve: 2018. december 5.)
- Bajomi-Lázár Péter (2009): Hírközlés tegnap és ma. Online: https://mediakutato.hu/cikk/2009_03_ozs/10_hirkozles (Letöltve: 2020. december 8.)
- Bartolits István (2006): A hírközlés legnagyobb paradigmaváltása és következményei. Online: <http://www.pointernet.pds.hu/ujsgagok/evilag/2006-ev/11/2007021511512482500000106.html> (Letöltve: 2018. november 27.)
- Council of Europe Annual Penal Statistics SPACE I. (2019): Online: https://wp.unil.ch/space/files/2021/02/200405_FinalReport_SPACE_1_2019.pdf (Letöltve: 2020. december 18.)
- Crane International Gazdasági és Kommunikációs Tanácsadó (2019): Magyar Instagram Körkép 3.0 http://www.crane.hu/download/mink_ebook_4.0_web.pdf (Letöltve: 2020. február 6.)
- Fehér Katalin – Király Olívia (2017): Álhíresülés - a hamis hírek dinamikája a médiában In: Századveg 2017. 2. szám. Online: <https://szazadveg.hu/alapitvany/folyoirat/szazadveg-84-alhitek-201708.pdf> (Letöltve: 2020. április 18.)
- Google Search Central: Rolling out mobile-first indexing. Online: <https://developers.google.com/search/blog/2018/03/rolling-out-mobile-first-indexing> (Letöltve: 2020. december 3.)
- Kellner Gergely (2019): A Büntetés-végrehajtási Szervezet kommunikációjának statisztikai elemzése. In: Börtönstatisztikai Szemle 2019. 1. szám. Online: https://bv.gov.hu/sites/default/files/Bortonstatisztikai_Szemle_0910.pdf (Letöltve: 2020. december 4.)
- Lőrincz József – Nagy Ferenc (1997): Börtönügy Magyarországon, Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Sajtóiroda, Budapest
- Magyar Újságírók Országos Szövetsége Etikai Kódexe (2011): Online: <https://muosz.hu/kodexek/ujsgairoi-etikai-kodex/> (Letöltve: 2018. december 9.)
- McLuhan, Marshall (2001): Understanding Media: The Extensions of Man. London, Routledge
- McLuhan, Marshall – Fiore, Quentin (2012): Média-masszázs, Typotex Kiadó, Budapest
- McQuail, Dennis (2003): A tömegkommunikáció elmélete, Osiris Kiadó, Budapest
- Mérték Médiaelemző Műhely – Medián Közvélemény és Piackutató Intézet (2018): Online: http://meritek.eu/wp-content/uploads/2018/11/A_politikai_tajekozodas_forrasai_Magyarorszag_2018.pdf (Letöltve: 2018. december 9.)
- Nagy Tamás (2010): Vélemény 2.0 – Közösségi média könyv Budapest: Sajat kiadás. Online: http://tereppnaplo.freeblog.hu/files/2010/01/kozossegi_media_konyv.pdf (Letöltve: 2018. december 5.)
- Nézőpont Intézet; Uniomedia Communications (2012): Médiatükör 2012. Online: http://nezopointintezet.hu/files/2012/03/M%C3%A9diat%C3%BCK%C3%B6r-2012_.pdf (Letöltve: 2018. december 4.)
- Nielsen, Jakob (1996): Inverted Pyramids in Cyberspace. Useit. (frissítve: 2011.) Online: <http://www.useit.com/alertbox/9606.html> (Letöltve: 2018. december 5.)
- Nielsen, Jakob (1997): How Users Read ont he Web. Useit. (1997. október 1.) Online: <http://www.useit.com/alertbox/9710a.html> (Letöltve: 2018. december 5.)
- Soroush Vosoughi, Deb Roy, Sinan Aral (2018): The spread of true and false news online, In: Science. Online: <https://science.sciencemag.org/content/359/6380/1146> (Letöltve: 2020. november 24.)
- World Health Organization: Preventing COVID-19 outbreak in prisons: a challenging but essential task for authorities. Online: <https://www.euro.who.int/en/health-topics/health-emergencies/pages/news/news/2020/03/preventing-covid-19-outbreak-in-prisons-a-challenging-but-essential-task-for-authorities> (Letöltve: 2020. december 14.)
- 12/2019. (IX. 20.) BVOP utasítás a büntetés-végrehajtási szervezet kommunikációjáról http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=215877.372606

